

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto.
Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216

V Ljubljani, 10. julija 1908.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Tisoč jugoslovanskih zadrug. Red v zadrugi. Ali naj člani načelstva in blagajniki prevzemajo poroštvo? O parceliranju kmetijskih posestev. Skrbimo bolj za pridelovanje gnoja! Krvava uš. Kronika Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Računski zaključki. Občni zbori. Inserati.

Tisoč jugoslovanskih zadrug!

Kakor je razvidno iz statistike, ki jo prinašamo na drugem mestu (Zadružni pregled), je naraslo število jugoslovanskih zadrug v Avstriji koncem prvega letošnjega polletja na 1010.

To število je v primeri z našimi gospodarskimi razmerami naravnost impozantno! Če je resnična trditev, da številke dokazujejo, potem je podan dokaz, da naše zadružništvo vrlo lepo napreduje v kljub vsem notranjim in zunanjim oviram.

Načelo samopomoči potom zadružne organizacije se je izkazalo tudi pri nas kot pravo. Zato se je zadružništvo med ljudstvom tako hitro udomačilo, dasi ni naš kmet nič kaj zaupljiv proti raznim novotarijam. Koliko so si nasprotniki skrivaj in javno prizadevali, da bi spravili zadružništvo v slab glas pri ljudstvu! Toda njihovo razdiralno delo ni imelo uspeha. Moč ideje je zmagala. Ukloniti so se ji morali celo tisti, ki so še pred malo leti slikali zadružništvo kot nekako strašilo, in se spoprijazniti s tokom časa

Toda motil bi se, kdor bi mislil, da je zdaj že vse doseženo, ko imamo toliko zadrug.

Glavno delo nas še čaka, delo, ki je mnogo važnejše, pa tudi težavnejše nego samo ustanavljanje, namreč notranja izpopolnitev zadružništva, ki ima še mnogo nedostatkov. Kakor je doslej vse zadružno delo v prvi vrsti merilo na ustanavljanje novih zadrug, zlasti denarnih, tako bo odstej treba posvetiti največjo skrb izpopolnitvi notranje organizacije, da bodo naše zadruge res kos svoji vzvišeni nalogi.

Mnogi narodni ekonomisti trdijo, da bo v bodoče zadružništvo postajalo vedno bolj važen faktor v na-

rodnem gospodarstvu. Vsa znamenja kažejo, da je temu res tako.

Da nas prihodnost ne bo dobila nepripravljenih, treba je že sedaj, da delamo z vsemi silami na to, da dobi naše zadružništvo trdno, varno podlago, na kateri se bo lahko razvijalo. Ta podlaga mora biti le lastna moč in krepka notranja organizacija.

V tem smislu naj delujejo vsi prijatelji zadružništva in uspeh ne more izostati.

Red v zadrugi.

Kakor je pri vsakem gospodarstvu in sploh pri vsakem poslu prvo in poglobitno red, tako je to tudi pri zadrugi. Brez reda ni napredka. Če stopiš v kakšno hišo, takoj boš zaznal, kam si prišel; kajti ako vlada v hiši red, tedaj veš, da sta hišni gospodar in gospodinja marljiva človeka. No, ako je red potreben v lastni hiši, pri lastnih opravilih, tem potrebniji je, ako se gre za upravo tujih opravil, zlasti tujega denarja. Zadružno upravo vodijo načelstvo, tajnik (blagajnik) in nadzorstvo. Toda ne upravljajo svoje imovine, ampak imovino vseh zadružnikov. Treba je vedno imeti pred očmi, da jamčijo vsi člani zadruge solidarno in bodisi neomejeno z vsem svojim premoženjem bodisi omejeno z določenimi vsotami za vse obveznosti zadruge.

Ako je kdo nereden pri svojih opravilih, seveda ni to ne lepo ne hvalevredno; ali na vse zadnje je le njegovo premoženje, ki bo vsled tega trpelo. Povsem neoprostljivo pa je, ako je kdo nereden pri opravilih, ki ne zadevajo le njega samega.

Zato si je treba dobro zapomniti, da je prvi pogoj napredka zadruga, da vladaj pri poslovanju red, popolni red.

Kako naj se ta red doseže, o tem imajo mnogo določil zadružna pravila, v ostalem pa se vsakdo, kdor le hoče, lahko o tem pouči iz zadružnih listov, okrožnic in navodil, ki jih izdajajo razne zveze, pred vsem pa iz revizijskih poročil. Treba se je le vsega točno držati.

Pred vsem se mora pomisliti, da ni nobena določba zadružnih pravil postavljena kar tje v en dan; da imajo strokovni listi ne samo namen vzbujati zanimanje za zadružno misel ampak tudi upravnike navajati k rednemu poslovanju. Revizije se niso vpe-ljale brez tehtnih vzrokov, in strokovne knjige in navodila se ne izdajajo brez pomisleka. Vsak od teh prmočkov ima svojo važnost in vse je napisano zato, da se zadruga drži teh nauk, čeprav se morda komu zdi to in ono nevažno.

V naslednjem hočemo omeniti nekatera taka do-ločila, na katera žalibog mnoge zadruga ne pazijo.

Kjerkoli se gospodari s tujim denarjem, treba je biti posebno opreznim. Povsem naravno je, da mora zadruga pri izberi blagajnika (tajnika) paziti, koga naj si izbere za ta važni posel. Ali to ni za-dosti. Ne zadostuje, da so vsi zadružniki skoz in skoz uverjeni, da je njihov blagajnik pošten človek, ker prvič se ne more nikdar človeku videti v dušo, in drugič, najsi je kdo tudi pošten, pa se vendar lahko pripeti kakšna nerednost, ako nima nad seboj bud-nega nadzorstva. Zato je v zadružnih pravilih odre-jeno, da bodi tajnik (blagajnik) pod vednim nadzor-stvom. Tako je povsod na svetu, pri vseh opravilih, kjer se gospodari z denarjem, pa mora tako biti tudi pri zadrugi. Zato so tudi blagajne narejene tako, da imajo dva različna ključa. Brez enega izmed njih ne moreš blagajne odpreti, Mislite, da so te blagajne ravno za zadruga tako narejene? Ne, saj se take rabijo po vsem svetu, in kar je drugod potrebno in dobro, umestno je tudi za naše zadruga. Ako ima ena oseba oba ključa, potem bi bila očitvidno taka uredba odveč. Ravno zato je to tako urejeno, da ima en ključ blagajnik, a drugega načelnik ali njegov namestnik, tako da drug brez drugega ne moreta do denarja. To je tako važna stvar, da jo moramo po-sebej naglašati, in sicer tembolj, ker je dobiti mnogo zadrug, kjer ima oba ključa ista oseba. To nikakor ne sme biti, in kjer je blagajnik (tajnik) vesten, bode sam terjal in zahteval, da ima en ključ vedno načelnik zadruga. Na ta način se lahko preprečijo mnoge, mnoge nerednosti in zlorabe.

Kakor znano, dobi zadruga z vsako železno bla-gajno poleg dveh ključev, katere smo ravnokar ome-nili, tudi dvojnike (duplikate) teh dveh ključev. Pri teh blagajnah so ključavnice take, da je ne moreš z

drugim ključem odpreti, nego z onim, ki je narejen ravno za to blagajno. Ako bi se kakšen ključ izgubil, bilo bi sto in sto sitnosti, ker bi ne mogli blagajne odpreti. Zato je tovarna napravila takoj po dva ključa. Ako se eden izgubi ali založi, moreš blagajno odpreti z drugim, ravno takim ključem. Te dvojnike (duplikate) je treba skrbno čuvati, ker se prvič ne smejo izgubiti, drugič pa ne sme nihče nepoklican priti do njih, ker bi vam lahko blagajno odprl in počistil. Duplikate se ne sme imeti niti v sami bla-gajni, ker ako se izgubi eden izmed ključev, ki so v rabi, kako boš potem prišel do dvojnika, ki je zaprt v blagajni, katere sedaj ne moreš odpreti. Zato je treba dvojnike poslati Zadružni zvezi, katera jih varno hrani. Če bi se izgubil ključ, piše se Zvezi, in ona doloži, da se zadrugi dvojnik.

Nikakor ni redu, da bi ključ-e-duplikate imel shranjene tajnik (blagajnik), ker potem more le-ta vsak čas in brez načelnika odpreti blagajno, kar ne sme biti.

To vse je, kakor vidite, zelo važno, in zato naj se zadruga tega drže.

Ne manj važno je poslovanje z zadolžnicami, katere je treba varno spraviti in paziti, da so pra-vilno izpolnjene, kolkovane in podpisane. Treba je nadalje gledati, če sta na vsaki zadolžnici podpisani dve priči in je-li morda dolžnik tekom časa v svojem gospodarstvu tako nazadoval, da ne nudi več zadrugi za podeljeno mu posojilo dovoljne varnosti. Gledati in paziti je treba tudi, če ima vsak dolžnik poroka in kakšen je ta porok.

Na vse to je treba paziti že tedaj, kadar se po-deljuje posojilo, ali tudi pozneje je treba od časa do časa pregledati vse zadolžnice, ker se morda kasneje najde kakšna pomanjkljivost, katera se je morda prvi pot pregledala, in če se ni morda dolžnikovo stanje, kakor smo omenili prej, poslabšalo tako, da zadruga nima več dovolj varnosti za svojo terjatev. Zato je treba, da večkrat med letom vse načelstvo pregleda zadolžnice. Pri tem pregledovanju je posebno paziti na to, če se med zadolžnicami ne nahaja kakšna taka, ki se glasi na katerega člana načelstva ali nadzorstva in je načelstvo ni odobrilo.

Posebna dolžnost, nadzorovati zadružno poslo-vanje, pripada nadzorstvu. Pravila mu dajejo oblast, da vsak čas lahko pregleda vse zadružne knjige, spise, blagajno in druge zadeve in se prepriča, če so terjatve dovolj varne, in če ni morda dolžnikov, ki so zaostali z odplačevanjem svojega dolga ali z obrestmi itd.

Člani načelstva in nadzorstva si morajo biti v svesti dolžnosti, katere jim nalagajo pravila in po-stava. Ni samo čast, da je kdo izbran v načelstvo ali nadzorstvo, ampak je s tem prevzel tudi dolžnosti in sicer velike dolžnosti, katere se morajo izpolnjevati.

Ako bodo vsi v to poklicani organi pri zadrugi vršili svoje dolžnosti, pa ne bo nereda, ampak zadruga bo napredovala in bo ljudstvu v korist.

Ali naj člani načelstva in blagajniki prevzemajo poroštvo?

Večkrat se dogaja, da se obračajo ljudje, ki bi pri posojilnici radi dobili posojilo, do blagajnika ali kakšnega člana načelstva s prošnjo, da bi prevzel za nje poroštvo. Naprošeni odbornik ali blagajnik je seveda v takem slučaju v neprijetnem položaju. Prošnjo mu je odbiti težko, če pa vstreže, tedaj mora poslušati, kako drugi odborniki prereštevajo njegove premoženjske razmere. Toda ne glede na te okolnosti, ki se več ali manj ponavljajo pri vsakem poroku, je tako prevzemanje poroštva za društvo samo dostikrat prav nevarno.

Da dokažemo to trditev, naj navedemo par vzgledov.

Recimo, da je nek član načelstva trgovec. Kot trgovcu mu je seveda mar, da si pridobi in ohrani dosti odjemalcev. Če se pripeti, da bi ga kdo izmed teh njegovih odjemalcev naprosil za poroka, je gotovo, da mu prošnje ne more meni nič tebi nič zavrniti. Dostikrat mora rad ali nerad prevzeti poroštvo, čeprav morda tudi njegovo premoženjsko stanje ni ravno sijajno. Pri dovoljevanju posojila pa pride načelstvo v zadrego, ker mora odločiti o ponujenem poroštvu in soditi o razmerah svojega tovariša v odboru. Marsikateri odbornik ni sicer nič kaj pri volji, da bi glasoval za dovolitev posojila proti takemu poroštvu, omahuje sem in tja in se praska za ušesi — nazadnje pa se vsceno zбоji zamere in pravi: „Pa naj se dovoli!“ Tako se dostikrat sklene pogodba, ki bi se v drugačnih razmerah morda ne bila sklenila. Hujše in nevarnejše pa je, če se takemu poroštvu pridruži še drugo, tretje itd., tako da trgovec izrablja posojilnico, da si zagotovi večji krog odjemalcev.

Kakor je v tem slučaju trgovec-odbornik iz sebičnih namenov vsprejemal poroštvo čez primerno višino, ravno tako je dobiti ljudij, ki v kakšno drugo svrho prevzemajo prav radi jamstvo, samo da spravijo dolžnika v neko odvisnost. Če bi prišla kedaj porok in dolžnik kaj navskriž, pa se prvi brž zaveda svoje premoči, mu očita nehvaležnost in grozi, da se bo poroštvu odpovedal. Pri takih razmerah ne more posojilnica nikoli doseči svojega socialnega namena in ljudstvu pomagati, da se osamosvoji. Dolžnik postane zopet odvisen od posameznika, samo da v nekoliko drugačni obliki kakor prej, ko posojilnic še ni bilo.

To je en pomislek proti prevzemanju preveč velikih poroštev.

Drugi pomislek pa, ki je ravno tako uvaževanja vreden, se tiče varnosti takega jamstva.

Če bi nekega dne tak porok prišel na boben, kakšno škodo bi lahko imela posojilnica!

Zato naj se posojilnice kolikor mogoče varujejo takih poroštev. Zlasti naj po možnosti skušajo uveljaviti načelo, da ne bodo dovoljevale posojil, za katere bi bili poroki posamezni člani načelstev. Kajti če bi se res poprijele tega načela, potem bi ne bilo treba imeti načelstvu nobenih ozirov do porokove osebe, ampak bi lahko sklepalo svobodno in neodvisno. Prav priporočljivo bi tudi bilo, da bi se blagajniku (tajniku) ne dovoljevalo sprejemati jamstvo za posojila pri lastnem zavodu. Do tega se ljudje po navadi obrnejo najprej, ker je to najbolj pripravno. Posledica pa je, da ima kmalu lepo število poroštev.

Vsled tega je vsem našim zadrugam priporočati, da se po možnosti drže gori povedanega načela in ne dovoljujejo, da bi člani načelstva ali blagajniki prevzemali jamstvo. Nobenega pomisleka pa ni proti poroštvu članov nadzorstva, ker ni načelstvo v nobenem oziru odvisno od nadzorstva, ampak sklepa lahko napram njemu popolnoma po svoji volji.

Pri tej priliki bodi dovoljeno omeniti še neke posebne vrste porokov, ki sicer niso ravno pogosto sejani, vendar pa je dobiti tudi take. Menimo namreč tiste, ki so iz neke dobrodušnosti pripravljeni jamčiti za vsako posojilo. Kak odbornik bi jamčil za vso občino, če bi se ga pustilo. Včasih tiči v prevzemanju preobilih poroštev tudi nekoliko samoljubja. Marsikomu bi se to zdelo malo neverjetno, vendar pa je dobiti ljudij, ki se čutijo zelo počaščene, če jih kdo prosi za prevzetje poroštva. Pameten človek se sicer ne sili za poroka, toda ti ljudje so pa celo razžaljeni, če posojilnica ne bi hotela vsprejeti njihovega jamstva. Toda zamera gori ali doli! Načelstvu mora biti prva stvar varnost posojila!

Opozarjamo tudi na potrebo, da naj si vsaj večje in starejše denarne zadruge oskrbe zapisnik porokov, ker se sicer izgubi pregled o vseh prevzetih obveznostih posameznih porokov.

O parceliranju kmetijskih posestev.

Ako se ozremo po Slovenskem, povsod opazimo popred neznano razkosavanje in razprodavanje zemljišč. S tem obrtom se dandanes pri nas peča že na stotine špekulativnih prekupčevalcev, ki trgujejo deloma s svojimi denarji, dostikrat pa imajo v zaslombo in financiranje kak denarni zavod v pomoč. Ne dá se tajiti, da je to prekupovanje zemljišč zelo povzdignilo ceno zemljišč, in da ima v marsičem tudi svojo dobro stran. Okrepilo je marsikateriga prekupca, — tem seveda ta obrt največ koristi

— rešilo propada mnogege posestnika, mnogim pridnim in varčnim ljudem pa pripomoglo do manjših posestev. Če vso zadevo premotrivamo s tega stališča, pritegniti moramo, da je ta akcija pomagala, da se je povzdignilo narodno-gospodarsko blagostanje. Na drugi strani nastajajo pa pomisleki, ki se javljajo v tem, da teh prekupčij noče biti konec. Danes se proda tu ta domačija, jutri tam; danes razkosajo to posestvo, jutri drugo. To pa se vrši brez konca in kraja po vsem Slovenskem. Kdor ima vpogled v zemljiško knjigo in tam opazuje, kako mnogovrstno se godi to prodajanje in če pri tem jemlje ozir na vse slovensko ozemlje, pride nehoté do zaključka, da to predajanje ni več reelna kupčija, ki je potrebna in koristna, ampak da je ista postala pravcata umazana trgovina. Čeravno vse to do sedaj nima slabih posledic za obstoj kmetijstva, vendar začne se javljati nova bolezen v našem kmetijskem stanu, ki se bolj in bolj opaža, katero pa more postati posebno pogubonosna za naš kmetijski naraščaj. Vsled vedno višjih zemljiških cen domišljujejo in cenijo sedanji imetniki svoja posestva vedno višje in višje. Kmetijo, ki jo je cenil nje posestnik pred 10 leti recimo 10.000 kron, ceni jo danes 15—20.000 K in več. Mnogokrat je taka cenitev opravičena, mnogokrat ne. Prav je, da se spoznava ceniti vrednost lastnega doma, saj to povzdigne veselje in ljubezen do lastne domačije. Drugo vprašanje je, če to posestvo donaša tudi toliko dohodkov, kolikor visoko se ga ceni in v katerih razmerah jih donaša. In če jih donaša, ali ni vredno tako posestvo, da se ga varuje in neguje liki zenico v očesu? Pred vsem je paziti, da se ga ne zadolži čez mero, da se ga z dotami in drugimi bremenami ne preobloži in s tem posestnika ne prisili, da ali sam odproda posamezne dele ali ga pa izroči takim špekulativnim prekupcem v parceliranje. Žal, da naši posestniki svoje domove bolj in bolj preobkladajo z dolgovi in drugimi bremenami. Dostikrat to delajo v napačni samozavesti, češ: posestvo je toliko in toliko več vredno; če jaz ne bom mogel vsega poravnati, bo pa moj sin. Tudi če nekaj odproda, bo še zmirom imel dosti vredno domačijo.

Prav nevarno bi bilo, če bi ta misel postala splošna. Pri današnjih razmerah, ko kmečki stariši svojim otrokom tako velike dote obljubujejo, se je bati, da se bode ta običaj kmalu vdomačil in potem bode razprodajanje posestev še bolj cvetelo in se razvijalo. Lahko trdimo, da se bodo potem drobile domačija za domačijo. Umevno je, da bodo dobivale potem naše kmetije na deželi vso drugo obliko, drugo velikost, vrednost itd. Pri tem nastane vprašanje, ali bode to v korist našemu kmetijskemu stanu ali v škodo? Koliko revščine se dandanes na kmetijah zakrije; koliko bolehnih, starih ljudij se navidezno brezplačno preživi; koliko manj izdatkov imajo v tej za-

devi naše kmečke občine; koliko zaslombo ima vsaka rodbina v domačiji, ki bode pozneje odpadla, koliko vezi do starišev, do bratov in sestra, do sorodnikov vzdržuje dobra domačija! Potem pa bo vse to zginilo, kakor ne poznamo nikakih ozirov do domačega ognjišča po mestih, po tovarnah, v rudnikih itd. Kakor se tu hitro menjavajo lastniki hiš, tako in še hitreje se bodo menjavali gospodarji zemljišč. V tem oziru se bodo razmere tako predrugečile, kakor to opazujemo po mestih.

Posledice vednega razkosovanja zemljišč bi bile torej gotovo zelo neugodne. Poglejmo še tudi k svojim sosedom, ki so v kmetijstvu bolj napredovali, ali smatrajo tako parceliranje posestev za koristno ali ne. V tem pogledu se lahko največ poučimo od Nemcev, Švicarjev, zlasti pa od Dancev. Ti narodi vtrjujejo kmetijski stan s tem, da zabranjujejo ne le razkosovanje, ampak tudi obremenjevanje s previsokimi dolgovi. Pri njih je kmetijski stan trden, primeroma malo zadolžen, zato napreden in najkrepkejša opora drugim stanovom.

Če tedaj razkosavanje zemljišč ne prija tem narodom, težko, da bi nam koristilo.

Da ohranimo trden kmetijski stan, moramo delovati na to, da ga varujemo pogubonosnih špekulacij. In ena taka najnevarnejših špekulacij je razprodaja in parceliranje zemljišč. Mnogo je že slučajev, ko je tak posestnik kupil od prekupca zopet del svojega posestva nazaj, ker je sprevidel, da je napačno ravnal. Seveda mu je moral dati lep dobiček.

Čemu smo zoper to parceliranje?

Pri nas na Slovenskem, kjer so zemljišča zelo zadolžena, kjer se nahajajo v pretežni večini zastopani le manjši posestniki; veleposestev in obsežnejših posestev je primeroma malo — pri nas, kjer odločuje le izredna pridnost v obdelovanju; kjer nimamo velikih kapitalov; kjer se kmetijstvo premalo združuje z obrtnijo, se ta špekulacija na sedanji podlagi in v sedanji obliki ne bi smela nadalje razvijati.

Ideja, ozir. določila, da naj se posestva po vsakokratni smrti imetnika razproda, pomeni pri nas ob enem uničenje glavnih stebrov kmetijskega stanu. Posestva, ki so bila stoletja last enega rodu, se bodo razkosala, denar porabil in rodbine bodo prišle na beraško palico.

Koliko trudapolnega dela, varčevanja itd. je bilo treba, da so se obdržale oziroma sestavile sedanje kmetije, ki so preživljale naš kmečki rod sicer siromašno, a pošteno. En rod ali dva naj pa vse to pogubita in uničita? Zato je pa postopanje onih gospodarjev, ki preoblagajo svoja posestva s prevelikimi dotami in dolgovi ter upajo svoje domove razbremeniti na tak način, da nasvetujejo svojim otrokom nekoliko posestva odprodati, za nadaljni obstoj njih rodbin smrti udarec. To sredstvo je

edino tam na pravem mestu, kjer je posestvo tako zelo zadolženo, da ga ni mogoče rešiti iz dolgov in kjer znašajo obresti od dolgov več kakor posestvo donaša.

Žal, da je pri nas na Slovenskem taci posestev prav mnogo. Pomoč, ki jih more rešiti, bi bila le tedaj mogoča, če bi se ustanovila hipotekarna banka, ki bi po prav nizki ceni dajala posojila in jih amortizirala. Tak denarni zavod bi pa moral imeti jako ostra določila proti nadaljnemu zadolževanju in novemu obremenjevanju. Je pa edina sedaj znana pomoč. Če se je kedaj pokazala vsa revščina našega kmetijskega stanu, opazuje se letos pri suši, ki je nam uničila velik del kmetijskih pridelkov. Odkod naj vzame kmetovalec denar, da bode plačal obresti od raznih dolgov, denar za vzdrževanje rodbine, za plačo poslov, za davke itd.?

Iz vsega tega, kar smo povedali sledi: Nadaljevanje sedanjega strastnega parceliranja in razprodajanj posestev je za obstoj našega kmetijskega stanu škodljivo in mu more postati usodepolno. Istotako pogubno je mnenje, da naj se nekaj posestva po gospodarjevi smrti odproda v namen, da se plačajo dolgovi. Eno kot drugo se mora zabraniti in sicer še tedaj, ko še ni prepozno. V ta namen potrebujemo dobro podprte hipotečne banke, ki bi imela stroga določila proti nadaljnemu zadolženju. Najbolj pa potrebujemo mlad, strokovno izobražen, priden in varčen kmetijski naraščaj. Ta bi zamogel naravne darove, ki nam jih nudi naša zemlja, bolj gospodarski izkoristiti, kakor se to sedaj godi in s tem bi se povzdignilo in okrepilo blagostanje našega kmetijskega stanu. Zato je pa dolžnost posameznika, dolžnost merodajnih činiteljev in dolžnost vseh, da delujemo vsak po svojih močeh na to, da dobimo tak kmetijski naraščaj. V to svrho potrošeni izdatki bi gotovo donašali najlepših sadov.

Skrbimo bolj za pridelovanje gnoja!

Skušnja uči pri nas vsacega kmetovalca, da dobiva pri oskrbovanju svojega posestva največ dohodkov iz živinoreje. To kmetijsko panogo povzdigniti na tako visoko stopinjo dovršenosti, da bi nam postala glavni steber kmetovanja, to dobi smoter slehernega kmetovalca. Če hočemo ta cilj doseči, je pač samo ob sebi umevno, da moramo živini tako postreči, kakor zahteva to njih nprav in pri tem ne smemo prezreti prvi pogoja umne živinoreje, da „krava pri gobcu molze“. Žalibog, da pokladamo ravno pri nas na pridelovanje krme premalo skrbnosti, da puščamo naše njive, travnike in košenice v nemar gledé

umnega obdelovanja in osobito gnojenja. Pridelovanje veliko in dobrega gnoja zanemarja pri nas največ kmetovalcev. Na to stran umnega kmetovanja obrača se pri nas premalo pozornosti in akoravno je vsakdo prepričan o potrebi gnojenja, vendar se plaši in straši dela in stroškov, s kojimi bi si pridobil več gnoja. Koliko veliko izgubimo le pri hlevskem gnoju, izračunimo, lahko, ako pomislimo da imamo na Kranjskem 253·839 glav goveje živine, od katere sleherne odrastle živine dobimo na leto 100—125 q gnoja, 24.821 kónj, kjer se računi na leto do 85q gnoja od konja, 107.836 prašičev, od vsake odrastle živali po 20q na leto in 45.013 glav drobnice, ki daje po 6 do 8q gnoja na leto. Od te živine dobili bi na leto 20 do 30 milijonov meterskih centov gnoja, vrednega 5 do 7 milijonov goldinarjev; vsled slabih gnojišč in neracionalnega oskrbovanja se izgubi, povprečno računjeno, vsaj četrтина gnoja. Pri tem pa nismo še vpoštevali gnojnice, katera gre večinoma po zlu in kojo izgubo se lahko računi na leto na 1 milijon goldinarjev.

Če obračamo pa že na živinski gnoj tako malo pazljivosti, še manj je pokladamo na pridelovanje, oskrbovanje in izkoriščenje družih gnojil kakor: straniščni gnoj, kompost in na pomožna gnojila (pepel, gips, vapno, lapor in razna umetna gnojila.) Zguba, ki nastaja pri tacem postopanju, je nepreračunljiva, znaša pa vsaj toliko, kolikor pri živinskem gnoju.

Pri naših razmerah, kjer moremo le pri skrbnem oskrbovanju in dobrem gnojenju pričakovati dobro vspevanje kmetijskih rastlin, je zametavanje in neizkoriščenje toliko gnojil za napredek v kmetijstvu in za povečanje dohodkov iz kmetijstva — neizmerno velika napaka. Dokler obstajajo take razmere, tudi ni misliti na splošno zboljšanje naše živinoreje.

Ako se hočemo v bodočnosti obvarovati te škode, ki znaša vsako leto po več milijonov gld., moramo vsi na to delovati, 1.) da si napravimo taka gnojišča, kakor jih zahteva umno kmetovanje ter da pravilno ravnamo z gnojem že na gnojiščih, 2.) da nabiramo vso scalnico in gnojnico v gnojnične jame, 3., da si vsak kmetovalec vsako leto po obsežnosti posestva prideluje primerno veliko mešanega gnoja ali komposta, 4.) da si po moččnosti pomnožujemo veličino gnoja z nakupovanjem in izkoriščenjem pomožnih gnojil. V dosego tega namena je pač pri premnogih naših posestnikih neobhodno potrebno, da svoja dosedanja zanemarjena gnojišča popravijo in tlakajo, da si napravijo gnojnične jame, da začno nabirati odpadke pri gospodarstvu kakor cestno blato, blatov iz jarkov in luž, smeti iz dvorišča, stanovanja in skednjeve, pepel, kosti, drob, kri, dlako, parklje, rogove, plevel itd. jih spravijo na primernem tlakanem prostoru najbolje blizu gnojnične jame. Slednjič, da se z uporabo

pomožnih gnojil zlasti na travnikih in pašnikih pospešuje rast in pomnožujejo travniški pridelki. S tem si pridobimo dovoljno množino krme, da zamoremo rediti večje število umno oskrbovane živine.

Brezdvomno je naše dosedanje kmetovanje z ozirom na plodnost zemlje roparsko in opravičene so pritožbe naših kmetovalcev, da zemlja ne rodi več toliko, kolikor je nekdanj. To pa izvira odtod, ker naš kmetovalec niti ne vè, v čem obstoji kmetovanje in torej nima tistega temeljnega znanja, ki je neobhodno potrebno za umno kmetovanje. Kadar pa bo naš kmetovalec razumel, da ima kmetovanje isti temelj kakor vsaka druga obrt, da kmetovanje ni rop ali slučajno izvajanje zemeljskih zakladov, temveč čisto priprosto pridelovanje redilnih snovij in naravnih sil v nove pridelke potem ga bode že navadna pamet gnala do umnejšega delovanja. Kmetovalec mora priti do spoznanja, da je kos zemlje (njiva, travnik itd.) v njegovi kmetiji tisto, kar je stroj v tvornici; če v stroj ne pridejo surovine, ne pride iz njega izdelek in če v njivo ne pridejo redilne snovi, ki jih rastlina potrebuje, tudi ni primerne pridelke. Plodnost zemlje je poleg drugega vsota redilnih snovij in torej blago, ki se dandanes z njim trži kakor z vsako drugo surovino. Kjer ne poznajo teh zlatih naukov, ki jih je učil največji dobrotnik človeštva Just pl. Liebig in ki so se v kmetijstvu spoznali kot edino pravi, tam kmetijstvo propada; kjer jih pa upoštevajo, tamkaj kmetijstvo procvita.

V sedanjih poletnih mesecih je čas, da storimo v svrhu večjega pridelovanja gnoja prve in prave priprave s tem, da si napravimo uzorna gnojišča in gnojnične jame ter da začnemo nabirati odpadke pri gospodarstvu za kompost ali mešani gnoj. V povzdigo našega kmetijskega stanu je pač želeti, da bi se v tej zadevi mnogo na boljše obrnilo in s tem se tudi naša živinoreja na višjo stopnjo povzdignila in to le v prid našim dohodkom v kmetijstvu!

Krvava uš.

Vsakdo je pač že opazoval, da se nahajajo na našem sadnem drevju, na listih in na zelenih poganjkih od pomladi do jeseni razne ušice, ki povzročajo dostikrat precejšnjo škodo. Najškodljivejša med njimi je tako zvana "krvava uš" katera je dobila od tod svoje ime, ker stisnena dà od sebe kapljico krvavega soka.

Krvava uš napada samo jablane, toda visokodebelnato kakor pritlično drevje vsake starosti in sicer one dele, ki imajo nežno, tanko lubad, tedaj v prvi vrsti mlade poganjke in veje; razun tega se naseli na deblu in vejah ob ranah, ki se ravno celijo, bodisi,

da jih je zakrivil sadjarjev nož, ali da so nastale na kak drug način, n. pr., rane povzročene po zajcih, mrazu, obrezovanju, snaženju dreves itd. Celo spodnji kos debla ob tleh, kakor tudi blizu površja ležeče korenine niso varne pred njo. Časih ugledamo že iz daljine na omenjenih mestih majhne ali večje bele kosmiče in sicer po poganjkih in vejah na spodnji strani. Ako te kosmiče natančneje ogledujemo, spoznamo v njih družbe rudečkasto-rujavih ušic, ki so kaka 2 mm dolge in ki nosijo na svojem zadku tanko, belo volno; če jih zmasimo, dadó neko umazano-rudečo tekočino od sebe, od koje so dobile svoje ime. Te ušice zabodejo svoje sesalo skozi lubad in se redijo od drevesnega soka. Vsled tega poškodovanja nastanejo grčaste, raku podobne otekline. Narava tukaj, kakor povsod, hoče zaceliti rane, zato dovaža rastlinskimi delom, napadenim po ušeh, več soka, staničeje pod skorjo ga ne more prebaviti, končno se razpoka in povzroči bolezenske prikazni kakor otekline, izrastke ali grbe. Uši zadržujejo rane, da se ne zacelijo, pospešujejo pa rast izrastkov, ki jim dadó pribežališče pred neugodnim vremenom. V teh skrivališčih žive sesajoče v umazanih, sivkastih kupih, pokrite s svojo volnato odejo, skrite našim očem.

Ker se krvava uš silno hitro plodi, nam je umevna velika škoda, ki jo dela. Posamezne, v ugodnih skrivališčih prezimele, ali iz jajčic in gnid izlezle samice dadó spomladi po 20—30 vedno oplojenih samic, ki v prihodnjih 14 dneh zopet rode samice z enakimi lastnostmi. To se ponovi 8—10 krat na leto in da jih ne ovira včasih n. pr. prehudo in toplo vreme, pomnožile bi se do neverjetnega števila.

V avgustu in septembru se rodijo po teh ušnih naselbinah nekatere krilate uši. Veter jih lahko zanese v daljne kraje. In ravno te so, ki okužijo zdravo drevje in cele sadne vrte, kajti tudi te se morejo razmnoževati. Iz njenih sicer maloštevilnih jajčic se porode posebne vrste samci in samice, katere pa ne pijejo soka in nimajo rilčka ter nimajo drugega namena kakor da skrbijo za razplodbo. Samica odloži samo jedno jajčico, takozvano zimsko jajčico v razpokano skorjo in pogine. Jednaka usoda zadene tudi samce. Iz teh jajčic, katerim zima ne more nahuditi, izvalijo se spomladi navadne ušice, ki takoj ustanovijo nove naselbine.

Na starejših ranah pač pobere hud zimski mraz skoro vse ušice; na zavarovanih mestih pa pretrpi zmirom nekoliko živalic zimo in te se združijo z njimi, ki so nastale iz zimskih jajčic, ter se naselijo spomladi ob nastalih ranah.

Škodo, ki jo povzročuje krvava uš, je velika. Drevje oslabi vsled nje nenavadno močno, rodovitnost se mu zniža, ali pa prestopi v popolnoma. Da, marsikatero drevo se celo posuši.

Krvavo uš moramo zaradi tega na vse mogoče načine zatirati. V to svrhu se priporoča:

1.) Najzanesljiveje in najceneje se pokončujejo uši s tem, da jih z mastno povsod, kjer najdemo znane bele košmice. Posebno pozornost moramo obračati pri tem delu na starejše rane in nabrekline. Da dosežemo mrčes, ki se skriva po razpokah in špranjah, med žmulami, poslužujemo se s pridom čopiča, ki je narejen od dogih ščetin. Z najboljšim uspehom rabimo pri tem raztopino od mazljivega mila in tobakovega izvlečka, kojemu smo dodali še vinski cvet.

2.) Velike, stare in zarasle rane naj se namažejo s 5 % raztopino bakrene galice, ki ne zatara samo uši, ampak varuje tudi les pred trohnobo.

3.) Veje mladike, celo posamezna, zelo okužena drevesa, posebno v drevesnicah, naj se previdno in popolnoma odstranijo, ter naj se sežgo!

4.) Snažnost in previdnost, ki je povsod najboljši pripomoček zoper nadležno golazen, je tudi tukaj najboljša. Kakor je pri ušivi živini snaženje prvo delo, tako je i tukaj. Drevje se mora osnažiti stare skorje, s tem se odstranijo skrivališča, koder se varujejo uši mraza in prezimujejo. Mazanje jeseni z vapnenim beležem, ki se rabi proti mahu, lišajem in drugim mrčesom služi tudi tukaj dobro. Drevje naj se gnoji, da dobiva iz zemlje dovolj hrane. — Pri nakupovanju sadnega drevja slednjič pazimo, da ne kupimo od krvave uši že napadena drevesa.

Kronika Zadružne zveze.

Pododdelek Zadružne Zveze v Ljubljani za spodnještajerske zadrage je začel poslovati s 1. julijem t. l. v Mariboru. S tem je Zadružna Zveza ustregla že večkrat izraženim željam spodnještajerskih združnih krogov. Pisarno vodi Zvezin nadrevizor g. VI. Pušenjak. V delokrog tega pododdelka spada pred vsem, delovati za razvoj in razširjanje združništva na Spodnjem Štajerskem, dajati ondotnim članicam pismene in ustmene nasvete, prirejati predavanja, gospodarske shode, poučne tečaje, nadzorovati in poučevati že obstoječe zadrage itd. Uradni dnevi pododdelka bodo vsako sredo in četrtek dopoldne in dobijo lahko takrat upravitelji zadrug kakor tudi drugi posamezniki ustmena pojasnila o vseh združništvu se tičočih stvareh. Pisma je naslovljati: Zadružna Zveza v Ljubljani, oddelek za Štajersko, Maribor, Grajski trg (Burgplatz), 2. Pisarna je v prostorih ljudske posojilnice.

S tem, da je Zadružna Zveza otvorila v Mariboru svoj podurad, je zopet storjen važen korak k izpopolnitvi naše združne organizacije.

Naši prizivi. Kakor smo poročali že v 10. in 11. številki „Narodnega Gospodarja“ letošnjega leta, zahtevala so okrajna glavarstva protipostavno, da jim imajo zadrage predložiti računske zaključke za l. 1907 že tekom meseca majnika. Takrat smo dali zadrugam tudi navodilo, kako naj se branijo proti tem zahtevam. Obenem se je Zadružna zveza v Ljubljani sama bila obrnila do političnih deželnih oblastij in jih opozorila na to neutemeljeno postopanje

podrejenih jim političnih uradov. Da je deželna vlada kranjska takoj dotične odloke okrajnih glavarstev zaukazala preklicati, o tem smo že pisali v 11. številki „Narodnega Gospodarja“. Dne 4. julija smo prejeli tudi od c. kr. namestništva v Gradcu dopis, da se je podaljšal rok za predložitev računskih zaključkov za l. 1907 vsem štajerskim posojilnicam-rajfajznovkam in drugim zadrugam, ki pripadajo kakšni zvezi, do 15. decembra t. l. Ta dopis je značilen, ker dokazuje, kako včasih nekateri uradi padajo iz enega ekstrema v drugega.

Nove članice. V zadnji svoji seji je načelstvo Zadrugne zveze v Ljubljani sprejelo v članstvo sledeče zadrage:

Hranilnica in posojilnica v Sodražici.

Hranilnica in posojilnica na Dobravi pri Kropi.

Hranilnica in posojilnica v Hotedršici.

Hranilnica in posojilnica na Raki.

Hrvatska seoska zadruga u Boboviščima-Brač.

Seoska blagajna za štednje i zajmove u Gdinju.

Kmečka gospodarska zadruga v Medoših.

Zadružni pregled.

Jugoslovansko združno gibanje v prvem polletju 1908. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je bilo v zadružni register na novo vpisanih 132 jugosl. zadrug. To število znači gotovo velik napredek, zlasti če se pomisli, da se je združništvo že v prejšnjih letih močno razširilo. Po jeziku je od teh 132 zadrug 90 slovenskih, 39 hrvaških in 3 srbske. Po deželah pa se razdele te nove zadrage sledeče: na Kranjsko jih odpade 39, na Štajersko 22, na Koroško 1, na Primorsko 34, na Dalmacijo 36.

Z ozirom na njihov delokrog se porazdele nove zadrage sledeče:

	Kranjsko	Štajersko	Koroško	Primorsko	Dalmacija	Skupaj
Hranilnice in posojilnice	24	16	1	22	28	91
Gospodar.-konzumne zadrage	2	—	—	10	4	16
Mlekarske	2	1	—	—	1	4
Trsničarske	—	3	—	—	—	3
Vinarske	1	—	—	1	1	3
Obrtne	2	—	—	—	1	3
Živinorejske	2	—	—	—	—	2
Konjerejske	2	—	—	—	—	2
Perutninarske	2	—	—	—	—	2
Tiskovne	1	1	—	—	—	2
Pašniške	—	1	—	—	—	1
Vodovodne	1	—	—	—	—	1
Mlinarske	—	—	—	1	—	1
Težaške	—	—	—	—	1	1
Skupaj	39	22	1	34	36	132

Ker je bilo v tem času iz zadružnega registra izbrisanih 5 jugoslovanskih zadrug, znaša čisti prirastek v prvi polovici tega leta prav za prav 127.

Koncem l. 1907 je bilo vseh jugoslovanskih zadrug v Avstriji 883*). Če k temu številu prištejemo čisti prirastek prve polovice letošnjega leta, dobimo za naše razmere naravnost veliko število: 1010 jugoslovanskih zadrug!

Izbrisanih je bilo iz zadružnega registra v prvi polovici letošnjega leta: na Kranjskem 2 zadrugi (ena stav-

*) Po Svit. Premrovovi statistiki. Prim. Nar. Gosp., št. 4 z dne 25. febr. 1908.

binska in ena mlekarstva), 1 na Štajerskem (kmetijsko društvo), 1 na Koroskem (posojilnica), 1 v Dalmaciji (posojilnica).

Nove zadrage. Meseca junija t. l. so bile v združni register vpisane sledeče slovenske in hrvaške zadrage.

Na Kranjskem:

Št. Rupert (okrož. sod. Rudolfovo), Mlekarska zadruga v Št. Rupertu, reg. zadr. z om. zavezo.

Ljubljana (dež. sod. Ljubljana), Uradniško stavbno društvo v Ljubljani, reg. zadr. z omejenim poroštvo. Prememba tvrdke v: Ljubljanska občekoristna zadruga za zgradbo stanovanj v osrednji zvezi avstrijskih državno-uradniških društev na Dunaju, reg. zadr. z om. zavezo.

Raka (okrož. sod. Rudolfovo), Hranilnica in posojilnica na Raki, reg. zadr. z neom. zavezo.

Črnomelj (okrož. sod. Rudolfovo), I. belokranjska vinarska zadruga v Črnomlju, reg. zadr. z omejeno zavezo.

Duplje (dež. sod. Ljubljana), Mlekarska zadruga v Dupljah, reg. zadr. z om. zavezo.

Hotedršica (dež. sod. Ljubljana), Hranilnica in posojilnica v Hotedršici, reg. zadr. z neomejeno zavezo.

Na Primorskem:

Šmarje (dež. sod. Gorica), Kmečka posojilnica in hranilnica v Šmarju, reg. zadr. z neom. zavezo.

Sočrga pri Buzetu (okrož. sod. Rovinj), Kmečka hranilnica in posojilnica v Sočrgi pri Buzetu, reg. zadr. z om. zavezo.

Dolina (dež. sod. Trst), Vinarska in poljedelska zadruga v Dolini pri Trstu, reg. zadr. z omejeno zavezo.

V Dalmaciji:

Bobovišće (okr. sod. Split), Hrvatska seoska zadruga za štednjo i zajmove na neograničeno jamčenje.

Mokropolje (okrož. sod. Šibenik), Srpska Zemljoradnička zadruga, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Polača (okrož. sod. Šibenik), Srpska Zemljoradnička zadruga, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Kaštel Stari (okrož. sodišče Split), Hrvatska Seoska Blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Sinj (okrož. sod. Split), Konsumna zadruga za državne i pokrajinske činovnik, reg. udruženje s ograničenim jamstvom.

Pag (dež. sod. Zadar), Težačka zadruga (protokolirano udruženje sa ograničenim jamstvom) u Pagu.

Potomje (okrož. sod. Dubrovnik), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Člani štajerskih trsničarskih zadrug so dne 29. junija t. l. napravili poučen izlet k Sv. Lovrencu v Slov. goricah, kjer deluje prva štajerska trsničarska zadruga. V novem času so bile ustanovljene še trsničarske zadrage v Ljutomeru, Žetlah in pri Sv. Bolfenku pri Središču. Člani teh mlajših zadrug so torej pohiteli k starejši v Sv. Lovrenc, da se seznani z njenim delovanjem, stopijo z njo v prijateljsko zvezo in se pogovore, kako bi bilo mogoče skupno delovati. Izleta se je udeležilo 21 zadrugarjev in 5

državnih in deželnih vinarskih strokovnjakov. Vodstvo izleta je prevzel c. kr. vinarski nadzornik g. Fr. Matjašič, ki je govoril o razvoju trsničarstva in o njega pomena za našo vinorejo ter nasvetoval marsikaj koristnega. Potovalni učitelj g. Belle je predaval o pomenu trsničarskih zadrug, o njih skupnem delovanju in o zmanjšanju pridelovalnih stroškov s pomočjo siljenja ali kaljenja cepljenih ključic v rastlinjakih. Blagajnik in poslovodja št. lovrenske trsničarske zadruga g. Ivan Čuš je poročal o delovanju te zadruga in med drugimi zanimivimi podatki tudi povedal, da so tamošnji zadrugarji letos vložili v trsnice 900.000 komadov cepljenk najboljših vrst.

Popoldne istega dne so si udeleženci izleta v spremstvu domačih zadrugarjev in g. učitelja Flereta ogledali nekaj trsnic, matičnjakov in trsničarskih skladišč. V Jursincih so pri g. A. Slodnjaku imeli priliko videti ne le samo lepe trsnice in skladišča, ampak tudi precej velike, vzorno urejene, bujno rastoče matičnjake z raznimi križankami. Poleg tega so si ogledali nekaj nasadov tudi pri drugih vinogradnikih. Vsi udeležniki so bili zelo zadovoljni z vsem, kar so videli in slišali.

Slični izleti bi bili jako priporočljivi tudi drugim kmetovalcem in ne samo trsničarjem. Brezdvomno se da na njih več naučiti nego ob samih predavanjih, ali pa pri prebiranju knjig in gospodarskih listov. Besede mičejo, zgledi vlečejo!

Perutninarstvo Na Vrhniki se je osnovala podružnica osrednje perutninarske zadruga. Pristopilo je veliko število gospodarjev in gospodinj. V tamošnji mlekarni se že sedaj prodajajo jajca združnim potom, zanaprej se bode prodajala tudi perutnina. Napravi se vzorni kurnik, skupen mlin za kosti in še različne druge za povzdigo perutninarstva važne naprave. Na shodu je govoril konzulent Legvart. Take podružnice bi se lahko osnovale po vsej deželi.

Goriška eksportna zadruga za zelenjavo nadaljuje tudi letos svoje delovanje s tem, da postavlja krompirju cene, pod katerimi ne smejo združniki svojega pridelka prodajati, niti trgovci od združnikov kupovati. Žal, da je letos vsled velike suše, ki je stisnila krompir, le malo tega pridelka in zato se je morala postaviti cena visoko. Do sedaj se držijo združniki in drugi kmetje natančno določil načelstva. Cena je znašala od 18. do 25. t. m. 12 K za kvintal. Sedaj mu je 10 K. Čim pride dober dež in se krompir popravi, se ta seveda zniža. Po večini imajo kmetje pa še vedno izgubo, tudi če prodajajo krompir tako drago. Krompirišče je še lepo, toda gomoljev je komaj polovico od drugih let.

Dalmatinski „Združni savez“ s sedežem v Splitu ima včlanjene sedaj 104 zadrage.

Za gospodarsko povzdigo Istre. Dne 18. t. m. se ima vršiti v Trstu pri namestništvu razgovor, kako povzdigniti gospodarsko stanje Istre. Konference, ki se vrši pod predsedstvom namestnika samega, se udeležita obe istrski združni zvezi, slovaška in italijanska, ki mislita v nekaterih zadevah postopati skupno, kar bi bilo v veliko korist deželi.

Japonske zadrage. Tudi na Japonskem imajo neko vrsto zadrug, ki so že zelo stare in imajo namen, da pri-skočijo na pomoč z denarjem in drugače vsakemu združniku, katerega zadene kakšna nesreča, bodisi vsled slabe letine, suše itd. Iz zadrug so izključeni vsi „brezverci“, „neprijatelji cesarske rodovine“ in sebični ljudje

Gospodarske drobtine.

Zelena turšica — kot pomožna krma. Med rastline, ki se v letih pomanjkanja močno priporočajo za pridelovanje krme, spada tudi zelena turšica. Ta rastlina ima razne prednosti, zaradi katerih se tudi po naših krbjih rada seje. Zelena turšica daje pred vsem bogato košnjo. Ob ugodnih razmerah jo lahko pridelamo na hektaru ($1\frac{3}{4}$ joha) 50 do 80 metr. centov, pa tudi več. Spomladi sajena zelena turšica daje na dobro pognojnih njivah tudi do 120 metr. centov krme, preračunjene na suho. Pa tudi po strnišču so pridelki dobri, če je njiva dosti gnojna in če ni suše. Prav lahko se računa v tem slučaju na 40 do 50 metr. centov in več. Veliko vredno je pri njej pa tudi to, da se dá sejati, kadar je, od spomladi do poznega poletja. Ako hočemo od zelene turšice bogate košnje, potem je paziti na sledeče:

Zeleni turšici je treba pognojiti. Če ni gnoja, naj se pa seje po dobro gnojenih okopavinah, n. pr. po zgodnjem krompirju. V takem slučaju lahko pomagamo tudi z umetnimi gnojili, posebno s superfosfati in kalijevo soljo. V drugo se priporoča, da sejemo turšico ravno prav gosto. Setev na široko se manj priporoča; take setve trpe bolj, če nastopi suša. Priporoča se zaradi tega setev v vrste po 25 cm (9 palcev) in več narazen. Tudi v tem slučaju je paziti, da setev ni pregosta. Pregosta setev daje slabotne rastline, ki se v rasti dušé. Pri nas kaže zeleno turšico za brazdo sejati, toda gledati je, da ne pride pregloboko. Zato bodi brazda plitva. Za 1 hektar ($1\frac{3}{4}$ orala) je treba pri setvi v vrste 200 litrov semena, pri setvi na široko pa 250 do 300 litrov. Debelozrnata turšica se lahko seje v široke vrste, po 32 do 45 cm (12 do 17 palcev) narazen. V tem slučaju je treba manj semena in priporoča se, da tako turšico tudi enkrat okopljemo.

Zeleno turšico je kositi, predno se pokaže latje. Ako smo jo pa namenili za zimo in jo hočemo sušiti v kozolcu, potem jo kosimo, kakor hitro stopi latje v cvet.

Kmetijski poučni tečaji. Deželni odbor kranjski je sklical na posvet o prireditvi učnih kmetijskih tečajev zastopnike raznih organizacij in potovalne učitelje. Predsedoval je deželnokulturni referent grof Barbo. „Zadružno zvezo“ je zastopal dr. Pegan, „Gospodarsko zvezo“ dr. Lampe, „Mlekarsko zvezo“ g. Kump, kmetijsko družbo ravnatelj Pirc, grmsko šolo ravnatelj Rohrmann in adjunkt Zdolšek, dalje so bili navzoči gg. Skalicky, Legvart, Gombač in Pregel. Slednjič se je sklenilo, da deželni odbor pozove vse občine in organizacije, da naznanijo, kdaj in kje si žele kmetijskih učnih tečajev. Vsi navzoči so se v svojem ali v imenu organizacij zavezali, da sodelujejo pri tečajih, ki jih bo organiziral deželni odbor.

Osuševanje ljubljanskega barja. Ta mesec se prično dela ze osuševanje ljubljanskega barja. Stavbni urad za osuševanje barja, ki ga vodi stavbni svetnik Pavlin, že nekaj mesecev izdeluje načrte, in zdaj se začno izvršilna dela. Stroški so proračunjeni na več kot 4 milijone kron. V glavnem bo treba poglobiti vodni odtok, in sicer bodo zahtevala ta dela 4 do 5 let. Letos napravijo zatvornico, katere namen bo, da zapre nizki in srednji vodi odtok po Gruberjevem kanalu, ki pa se bo ob visoki vodi lahko odprlo za odtok vode z barja. Izkopali bodo v Ljubljani 313.500 kubičnih metrov, v Gruberjevem kanalu pa 181.300 kubičnih metrov.

Kmečki dolgov. Huda rana v kmečkem prebivalstvu so veliki dolgov, katerih obresti presega doseg zem-

ljišča. Prijatelji kmečkega stanu se s tem vprašanjem že dolgo bavijo, a do sedaj še ni bilo mogoče, priti do poljnih uspehov. V gosposki zbornici je zdaj to vprašanje po poslancu dr. Grabmajerju prišlo zopet v razgovor in volilo se je devet članov v poseben odsek, ki se bo pečal s to stvarjo. Dr. Grabmajer je zbornico opominjal, da je avstrijski kmetijski svet že leta 1903, in da so shod nemških juristov in kmetijski odsek državnega zbora leta 1905 in osmi mednarodni kongres prišli enoglasno do sklepa, da je za kmete edino le tisto posojilo primerno, ki se mu ne odpove in ki se odplačuje v obrokih. Cesar je v prestolnem nagovoru leta 1907 obetal, da bo vlada uredila kmetijski osebni in realni kredit, in sedanji poljedelski minister je v proračunskem odseku naglašal, da se mora ta stvar še proučevati naprej. Grabmajer je zbornico tudi opozarjal, da je samo od sedanjega ministrstva upati v tem oziru odločnega nastopanja, ker je to ministrstvo vseskozi agrarno. Ministrski predsednik je agrarni veščak, on je mnoga leta vodil delovanje poljedelskega ministrstva, ministri rojaki so agrarci, naučni minister je že leta 1879 o kmetijskem kreditu objavil izvrsten spis. Justični minister je leta 1908 objavil mojstrsko spisano študijo o razdolženju posestev in trgovski minister ima v agrarnih krogih največji ugled. Če torej to ministrstvo v zadevi kmečkega razdolženja ne pride do poljnega uspeha, potem se to vprašanje ne bo še hitro rešilo.

Avstrijski veletržci z železom so znižali ceno za železo v palicah in pločevino pri 100 kg za 1 K. To znižanje cen je posledica znižanja cen, katero so upeljale li-varne pred kratkim časom.

Žetev v Avstriji l. 1907. Poljedelsko ministrstvo je izdalo obširno statistiko o žetvi v Avstriji v lanskem letu. Ministrstvo sodi po cenah poljskih pridelkov po borzah dohodke kmetijstva in trdi, da tako velikih dohodkov kmetijstvo dozdej ni imelo. Pri tem sodi ministrstvo sledeče: denarna vrednost žetve v l. 1907 je znašala 1.384.700.000 kron, vrednost žita v l. 1906 pa 1.126.600.000 kron. Da so cene žitu poskočile, je baje posledica višje colnine na tuje žito. Mnogi kmetje so lansko leto pričakovali, da se bodo cene žitu dvignile in imajo še dozdej žito po shrambah spravljeno. Taka špekulacija se pa ne izplača. Čim dalje namreč leži žito v shrambah, tem več zgubi na svoji teži. Tako nastane znatna škoda. Poleg tega je treba žito pogostokrat prezračiti in sploh paziti, da se ne pokvari. Kdor samo iz špekulativnih namenov pridržuje žito v svojih shrambah, ne misli — trgovsko. Predaleč segajoča špekulacija škoduje.

Sardel nalovijo v Dalmaciji čedalje več. — V poletju 1905 so jih nalovili 91.964.200 glav, leta 1906 že 97.874.400, lani pa 136.253.290. Z ribolovstvom raste tudi število tvornic za konzerve. Leta 1905 jih je bilo 14, leta 1906 že 19, lani pa 20. Žalostno pri tem je to, da so tvornice vse v rokah Nemcev in Italijanov.

Pomlajenje travnikov po prvi košnji. Iz raznih vzrokov, največkrat zaradi zanemarjenja ali napačnega gnojenja izgineva boljša trava s travnikov. Namesto nje pa zrastejo razne slabše trave in plevel. Taki travniki se zboljšajo s pomlajenjem, ne da bi jih bilo treba preorati in na novo posejati. Pomladimo travnik lahko spomladi, po prvi, pa tudi po drugi košnji, če vsejemo one trave, ki manjkajo, ki so se tekom časa izgubile. Setev po prvi košnji ima to prednost, da se trava že v istem letu razvije in se seme ne izgubi, kar se lahko zgodi, če

se seje po drugi košnji. Vendar pa je letos zaradi prehude vročine mogoče, da bi seme ne kalilo. Zato priporočamo, da se sejejo trave, ki manjkajo, zdaj le na vlažnih travnikih. Pred sestvijo moramo travnik prebrnati. Z brano odstranimo mah in plevel, z brano zrahljamo zemljo, da vhažata vanjo vlaga in zrak, ki vplivata na rast in kaljenje. Potrebno je tudi gnojenje in sicer s Tomaževim žlindro in 40 % kalijevo soljo. Tudi gnojenje z dobrim kompostom se izlača. Seme je treba kupiti pri zanesljivih trgovcih in sicer vsako vrsto, ki manjka, posebej. Zmešamo seme lahko sami in sicer težja semena posebej in lažja posebej.

Meso v Ameriki se podraži. Čikaški mesarji in lastniki velikanskih klavnic naznanjajo, da bodo radi pomanjkanja goveje živine prisiljeni goveje meso zopet podražiti, kar velja tudi o govejskih konservah. Meso se sicer mnogo ne podraži, vendar pa bode podražitev trajala toliko časa, da se nabavi potrebno število goveje živine. Meso se draži, ker ga v vedno večjih količinah pošiljajo v Evropo.

Prihranki izseljencev v Združenih državah. V poslednjih letih pošiljala je Evropa vsako leto povprečno 1.500.000 delavcev v Združene države ameriške. Ti izseljenci so pošiljali na leto v Evropo okoli 1200 milijonov frankov (frank = 95 vinarjev). Povprečno se razdeljuje v zadnjih petih letih v Evropo poslani zaslužek sledeče: v Avstrijo in Ogrsko je bilo poslanih 325 milijonov, v Italijo 350 milijonov, na Angleško, Rusko in Skandinavijo v vsako po 125 milijonov, na Nemško 75 milijonov, v druge dežele skupno 75 milijonov frankov. Največ pošiljajo denarja v domovino Italijani, ker je v Italiji izselništvo najbolj urejeno in organizirano, Angleži so poslali 35, Nemci pa samo 20 frankov na osebo. Tretjina teh prihrankov je dospela v Evropo po pošti, a dve tretjini s posredovanjem zasebnih bank, ki večinoma pripadajo narodnosti doličnih pošiljateljev.

Najnovejše štetje tujih naseljencev v Združenih državah severoameriških je pokazalo sledeče stanje: 3.700.000 naseljencev je iz Nemčije, 3.500.000 je Angležev in Ircev, 2.300.000 Italijanov, 2.250.000 je Avstrijcev in 1.700.000 Rusov.

Židovska nevarnost v Avstriji. Med avstrijskimi kronovinami je z židi najbolj oblagodarjena Galicija, kjer posedujejo dandanes židje okoli 70 % vsega premoženja. Na njihovih posestvih robuje nad 2 milijona kmetov, ki s svojimi krvavimi žulji polnijo blagajne brezdušnim gospodarjem. Če bo šlo tako naprej, pa bo v doglednem času postala vsa dežela židovska last. Pri nakupovanju postopajo naravnost mojstrsko. Proti visokim obrestim posojujejo kmetom ob času potrebe denar. Ko dolg že precej naraste, spravijo kmetovo domačijo na boben. Kmetu ne preostane drugega, da se ali izseli v mesto ali da začne obdelavati polje za tujca. V mestih pa je zopet po židovskih tvornicah nizka plača. Siromakom ne preostaje drugega nego da gladujejo in trpijo. — Druga dežela v naši monarhiji, ki tudi ječi pod židovskim jarmom, je Ogrska. Tam ni nič manj nego en milijon židov. Samo v Budapešti so jih leta 1896 našli nad 100.000. — Židje imajo v Avstriji 17 največjih bank in do 60 zavarovalnih društev. Toda še vse to jim ne zadostuje; osvojili so si še gledališča. V svojih rokah imajo ogromna skladišča vina, s katerim napravljajo velikansko konkurenco vinskim trgovcem in vinogradnikom samim. Tako obstoji v Pečuhu neka židovska tvrdka, ki izvažata nekatera leta do 70.000 hektolitrov vina. Ta tvrdka je za časa bosanske okupacije pošiljala vino tudi našim

vojakom. Ali vino je bilo tako, da se od njega mnogi vojaki oboleli.

Proizvajanje in cena najvažnejših kovin na svetu. Po najnovejši statistiki prinašamo sledeči pregled letošnjega proizvodnje in cene glavnih kovin na svetu:

Vrsta kovine:	Koliko ton je proizvedlo	Cena po toni
železo	40.000.000 ton	100 K
svinec	800.000 "	350 "
cinik	500.000 "	500 "
med	400.000 "	1.500 "
kositer	80.000 "	2.500 "
nikelj	7.000 "	5.000 "
srebro	6.000 "	175.000 "
živo srebro	4.000 "	6.500 "
zlato	500 "	3.450.000 "
platina	4 "	3.630.000 "

Polomov v Združenih državah je bilo leta 1907 10.286 s skupno vsoto 1800 milijonov kron dolgov. L. 1906 je bilo polomov za 450 mil. kron.

Uspeh pri živinoreji. Nekaj let sem se je začela živinoreja v Avstrijii lepo razvijati. Snujejo se živinorejska društva, skrbi se za plemensko živino, skrbi se za pridelovanje krme. Uspeh tega prizadevanja se kaže v živinskem prometu z Ogrsko. Od lela do leta kupuje Avstrija manj živine z Ogrske, četudi se število prebivalstva hitro množi. Uvedlo se je v Avstrijo iz Ogrske leta 1901 279.000 glav živine, leta 1902 307.000 glav živine, leta 1903 328.000 glav, leta 1904 378.400 glav, leta 1905 333.000 glav, leta 1906 370.000 glav, leta 1907 241.000 glav živine. Uvoz se je od leta 1904 do 1907 znižal za 137.000 glav. Leta 1904 bila je vsa kupljena živina vredna 136 milijonov kron, leta 1907 le 98 milijonov kron. Enako se je znižal uvoz svinj. Kupilo se jih je leta 1901 609.000, leta 1902 601.000, leta 1903 413.000, leta 1904 370.000, leta 1905 408.000, leta 1906 427.000, leta 1907 390.000. Torej tudi tu se je uvoz znižal za celo tretjino. Avstrija tudi nekaj živine izvažata, in sicer najbolj planinske živali. Prodalo se je živine iz Avstrije na Ogrsko: leta 1901 7000 glav, leta 1902 8000 glav, leta 1903 15.000 glav, leta 1904 12.000 glav, leta 1906 17.000 glav, leta 1907 32.000 glav. Pametno gospodarstvo torej lahko popolnoma oskrbi z mesom avstrijsko prebivalstvo, če se ljudstvo nauči, prav porabiti svoja zemljišča.

Take table preskrbi zadrugam „Zadružna zveza“.

Računski zaključki.

Hranilnica in posojilnica na Robu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 204, v upravnem letu pristopilo 9, izstopilo 1, koncem leta 1907 212

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	18—	Deleži — izplačani . .	2—
Hran. vloge s kap. obr.	75.646-69	Vzdignj. hran. vloge . .	65.189-69
Vrnjena posojila . . .	11.846—	Dana posojila	32.440—
Tekoči račun z zvezo .	41.212-18	Tekoči račun z zvezo .	31.000—
Plačane obr. od posojil	7.611-23	Obr. hran. vlog izplač.	405-87
Upravni in urad. prisp.	164-61	Obr. hran. vlog kapit.	6.617-45
Pristopnine	9—	Obresti tekočega računa	429-30
Gotov. zač. leta 1907	11.005-16	Obresti pos. povrnjene	7-21
		Uprav. in urad. stroški	227-38
		Rent. dav. in neposred.	
		pristojbina	93-16
		Nagrade	130—
		Gotovina 31. dec. 1907	10.970-81
	147.512-87		147.512-87

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	191.262 71	Deleži 424—
Inventar premični . .	107-80	Hran. vloge s kapil.
Zaostale obresti posojil	1.595-99	obrestmi 187.330-94
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Tekoči račun z zvezo . 10 130—
Delež pri „Unionu“ . .	500 —	Predplač. obr. posojil 33—
Gotovina 31. dec. 1907	10.970-81	Rezervni zaklad z obr. 6 095 38
		Prispevek 243 82
		Čisti dobiček : . . . 1.180 17
	205.437-31	205.437 31

Hranilnica in posojilnica v Vipavi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za XII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 1.203, v upravnem letu pristopilo 49, izstopilo 23, koncem leta 1907 1.229.

Prejemki	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	98—	Deleži — izplačani . .	46—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	324.938 92	Vzdignj. hranilne vloge	229 203 90
Vrnjena posojila . . .	181.456 30	Obr. hran. vlog izplač.	2.490 18
Tekoči račun z zvezo .	144.407 81	Obr. hran. vlog kapit.	31.275 67
Obresti rezerv. zaklada	2.040 48	Dana posojila	220.602—
Inventar premični . .	37 50	Tekoči račun z zvezo .	189.000—
Inventar nepremični .	60—	Obresti tekočega računa	14 188 35
Plačane obresti od pos.	47.549 36	Inventar premični . .	52 40
Uprav. in urad. prisp.	1.005 70	Inventar nepremični .	1 658 22
Pristopnine	29 40	Obresti pos. povrnjene	488 98
Stanarina	1.281—	Popravila hiše	103 82
Zamudne obr. od pos.	475 95	Uprav. in urad. stroški	3 313 66
Prehodni	55 89	Prehodni	327 34
Gotov. zač. leta 1907	5.527 32	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . .	445 13
		Davki	348 68
		Zavarovalnina	5 06
		Čisti dobiček l 1906 se naloži kot hr. vloga	7 666 26
		Obresti rezerv. zaklada	2.040 48
		Gotovina 31. dec. 1907	5.707 50
	708.963 63		708.963 63

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	1,033 401 62	Deleži	2.458 —
Inventar premični . .	131 86	Hranilne vloge s kap.	
Inventar nepremični	23.866 36	obrestmi	803.504 27
Zaostale obr. posojil	26.118 15	Tek. račun z zvezo . .	275 670—
Delež pri „Zadr. zv.“	1.000—	Predplač. obresti pos.	2.978 96
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	1.000 —	Rezerv. zaklad z obr.	47.384.75
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	500—	Čisti dobiček	7.117 66
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	4—		
Rez. zaklad (v vlogah)	47.384 75		
Gotov. 31. dec. 1907	5.707 50		
	1.139.113 64		1.139.113 64

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 143, v upravnem letu pristopilo 25, izstopilo 5, koncem leta 1907 163.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron.	
Deleži — vplačani . .	125—	Deleži — izplačani . .	25—
Hranilne vloge s kap. obrestmi	93.789-11	Vzdignj. hranilne vloge	77.903-63
Vrnjena posojila . . .	13.076-20	Obresti hranilnih vlog izplačane	576-75
Tekoči račun z Zvezo .	50.234-38	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane	8.879-71
Obresti tekoč. računa .	4.475-98	Dana posojila	51.585-17
Plačane obresti od pos.	7.065-24	Tekoči račun z Zvezo	16.925-98
Upravni in urad. prisp.	225-79	Inventar, premičnine, tiskovine	135-70
Pristopnine	25—	Obresti pos. povrnjene	101-77
Izposojila, prehodna . .	1.905-90	Uprav. in urad. stroški	765-38
Gotov. zač. leta 1907	4.529-10	Rentni davek in neposredna pristojbina . .	132-94
		Vrnjena prehod. izpos.	3.175-90
		Gotovina 31. dec. 1907	15.243-77
	175.451-70		175.451-70

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	167.607 22	Deleži	815—
Tekoči račun z zvezo .	75.310 —	Hranilne vloge s kap.	
Inventar premični . .	210-87	obrestmi	253.218-08
Zaostale obresti posojil	1.563-27	Predplač. obresti posojil	581—
Vrednost tiskovin . .	350—	Začasna izposojila . .	260 —
Delež pri „Zadr. zv.“ .	1.000—	Rezervni zaklad z obr.	6.438-15
Delež pri „Ljud. pos.“	4—	Čisti dobiček	976-90
Delnice pri „Unionu“ .	1.000—		
Gotovina 31. dec. 1907	15.243-77		
	262 289-13		262 289-13

Hranilnica in posojilnica v Šmartnem pri Litiji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 226, v upravnem letu pristopilo 32, izstopil 12, koncem leta 1907 246.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	64—	Deleži — izplačani . .	24—
Hran. vloge s kap. obr.	101.050-74	Vzdignjene hran. vloge	39.838 55
Vrnjena posojila . .	14.930—	Obr. hran. vlog izplač.	242 35
Tekoči račun z zvezo .	20.931-04	Obr. hran. vlog kapit.	6.047-13
Obresti tekočega računa	1.614-23	Dana posojila	46.038-17
Inventar nepremični .	25—	Obresti tek. računa . .	48.214-23
Plačane obresti od pos.	4 919 06	Inventar premični . .	53-84
Uprav. in urad. prisp.	110-47	Inventar nepremični .	410-68
Pristopnine	32—	Obresti pos. povrnjene	18-96
Gotov. zač. leta 1907	17-58	Uprav. in urad. stroški	534-09
		Rent. dav. in nep. prist.	78-29
		Drugi davki	37—
		Dar	5—
		Gotovina 31. dec 1907	2 151 83
	143.694-12		143.694-12

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	133.119-17	Deleži 492—
Tekoči račun z zvezo .	45.990 —	Hranilne vloge s kap.
Inventar premični . .	192 75	obrestmi 187.335-51
Inventar nepremični .	7.162-31	Predplač. obr. posojil . 253 76
Zaostale obr. posojil .	2 091-90	Rezervni zaklad . . . 3.056 51
Delež pri „Zadr. zvezi.“	1.000—	Obresti 129-87
Gotovina 31. dec. 1907	2.151-83	Čisti dobiček 440 31
	191.707-96	191.707-96

Okrajna posojilnica v Kanalu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 485, v upravnem letu pristopilo 29, izstopilo 3, koncem leta 1907 511.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . . .	58—	Deleži — izplačani . . . 6—
Hranilne vloge s kap. obrestmi . . .	120.859 06	Vzdignjene hran. vloge 83.146 36
Vrnjena posojila . . .	17.214 73	Obresti hranilnih vlog izplačane . . . 396 65
Tekoči račun z zvezo . .	23 085 50	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane . . . 15.957 90
Obresti tekočega računa .	7.578 43	Dana posojila . . . 42 710 43
Plačane obr. od posojil .	12.177 42	Tekoči račun z zvezo in obresti tek. rač. 34 578 43
Uprav. in uradni prisp. .	136 69	Tiskovine . . . 85 50
Pristopnine . . .	58—	Obresti pos. povrnjene 126 68
Izposojilo . . .	2.500 10	Uprav. in urad. stroški 960 45
Povrnjeni davek iz leta 1906 . . .	2 22	Rentni davek in neposredna pristojbina . . 226 84
Tiskovine . . .	—40	Podpore . . . 20—
Gotov. začet. leta 1907	7 687 37	Vrnjeno izposojilo . . 2 500 10
		Obresti izposojila . . . 2 59
		Gotovina 31. dec. 1907 10 639 99
	191.357 92	191.357 92

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila . . .	220.435 13	Deleži . . . 1.022 —
Tekoči račun z zvezo . .	182 765 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi . . . 403 100 54
Inventar premični . . .	512 07	Predplač. obresti posojil 623 99
Zaostale obresti posojil .	5 529 05	Rezerv. zaklad z obr. . 13.876 42
Delež pri „Zadr. zv.“ . .	1.000—	Čisti dobiček . . . 2.262 29
Delež pri „Ljud. pos.“ . .	4—	
Gotovina 31. dec. 1907	10.639 99	
	420.885 24	420.885 24

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju ob juž. želez.,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 228, v upravnem letu pristopilo 62, izstopilo 12, koncem leta 1907 278.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . . .	124—	Deleži — izplačani . . . 27—
Hranilne vloge s kap. obrestmi . . .	188 149 81	Vzdignjene hran. vloge 96.680 04
Vrnjena posojila . . .	46 855 69	Obresti hranilnih vlog izplačane . . . 533 79
Tekoči račun z zvezo . .	39 239 51	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane . . . 14 250 99
Obresti tekočega računa .	7.253—	Dana posojila . . . 41.497 65
Obresti tek. rač. s člani .	314 43	Tekoči račun z zvezo . . 103 353 —
Plačane obr. od posojil .	4.308 43	Tekoči račun s člani . . 28 823 80
Uprav. in urad. prisp. .	418 74	Inventar premični . . . 62 71
Pristopnine . . .	62—	Inventar nepremični . . 31 32
Tekoči račun s člani . .	1.100 08	Obr. posojil povrnjene 50 08
Najemnine . . .	145 10	Uprav. in urad. stroški 1.012 32
Povrnjena zavaroval. . .	11 59	Rentni davek in neposredna pristojbina . . 99 96
Obr. deleža zadr. tisk. .	41 68	Žemljiški davek . . . 2 76
Gotov. začet. leta 1907	3.656 70	Najemninski . . . 21—
		Zavarovalnine . . . 25 09
		Gotovina 31. dec. 1907 10 212 25
	296 683 76	296 683 76

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila . . .	146.316 21	Deleži . . . 1.002 —
Tekoči račun z zvezo . .	199.170 —	Hranilne vloge s kap. obrestmi . . . 390.300 02
Inventar premični . . .	1.419 60	Predplačane obr. posojil 363 36
Inventar nepremični . .	6 966 50	Dolg na rentnini in pristojbini . . . 221 92
Zaostale obresti posojil .	1.281 59	Dolg na pisarn. potreb. 10 18
Vrednost tiskovin . . .	80—	Dolg na pajem. davku 7—
Vrednost kolekov . . .	2—	Rezervni zaklad z obr. 2 749 60
Delež pri „Zadr. zvezi“ .	1.000—	Čisti dobiček . . . 863 14
Delež pri „Zadr. tisk.“ .	1.000—	
Obresti od tega . . .	304 28	
Tekoči račun s člani . .	27.612 30	
Zaostala najemnina . . .	152 50	
Gotovina 31. dec. 1907	10.212 25	
	395 517 23	395 517 23

Posojilnica na Frankolovem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IX. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 202, v upravnem letu pristopilo 14, izstopilo 1, koncem leta 1907 215

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži — vplačani . . .	76—	Deleži — izplačani . . . 2—
Hranilne vloge s kap. obrestmi . . .	55 064 10	Vzdig. hran. vloge . . . 35 421 30
Vrnjena posojila . . .	35 769 49	Obresti hranilnih vlog izplačane . . . 205 57
Tekoči račun z zvezo . .	18 585 22	Obresti hranilnih vlog kapitalizovane . . . 2 213 60
Plačane obresti od pos. .	7.655 03	Dana posojila . . . 50.373 39
Uprav. in urad. prisp. .	499 86	Tekoči račun z zvezo . . 23 200 —
Pristopnine . . .	14—	Obresti tekočega računa 2 968 36
Račun pošte hranilnice .	2 064 17	Inventar premični . . . 25—
Račun poštne obresti . .	2 24	Obr. posojil povrnjene 85 83
Gotov. začet. leta 1907	1.759 80	Uprav. in urad. stroški 669 49
		Rentni davek in neposredna pristojbina . . 27 18
	121.489 91	Račun pošt. hranilnice 1.980 24
		Račun tiskovin . . . 82 45
		Darilo za uboge solarje 20—
		Gotovina 31. dec. 1907 4.215 50
		121.489 91

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila . . .	120 009 01	Deleži . . . 996 —
Inventar premični . . .	179 66	Hranilne vloge s kap. obrestmi . . . 58 398 83
Zaostale obr. posojil . .	919 35	Tekoči račun z zvezo . . 60.435 —
Vrednost tiskovin . . .	133 54	Predplačane obr. pos. . 1.138 39
Delež pri „Zadr. zvezi“ .	1.000—	Rezervni zaklad z obr. 4.989 64
Delež pri „Ljud. pos.“ .	4—	Čisti dobiček . . . 932 29
Račun poštne hranil. . .	129 19	
Gotovina 31. dec. 1907	4 215 50	
	126.590 25	126.590 25

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za X. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 1.692, v upravnem letu pristopilo 275, izstopilo 183, koncem leta 1907 1774.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Deleži . . .	38.316 60	Deleži . . . 35.001 60
Hranilne vloge . . .	663.272 28	Vzdig. hranilne vloge . 400.080 95
Vrnjena posojila . . .	264 978 41	Dana posojila . . . 406 655 —
Tek. račun z zvezo . . .	80.607 54	Tekoči račun z zvezo . . 206.149 85
Plačane obresti od pos. .	61.036 07	Inventar premični . . . 891 51
C. kr. poštna hranilnica .	6 170 21	Inventar nepremični . . 25 824 14
Upravni prispevki . . .	460 87	Obr. hran. vlog izplač. 2.973 05
Pristopnine . . .	529 40	Zaklad za obr. razdelj. deležev . . . 4 647 28
Tiskovine . . .	493 50	Obr. pri drugih denar. zavodih . . . 5.002 51
Zamudne takse . . .	337 53	Upravni stroški . . . 6.255 —
Zamudne obresti . . .	431 13	Rent. dav. in neposred. pristojbina . . . 512 19
Obresti pri drugih denarnih zavodih . . .	20 21	Jubilejni zaklad . . . 8.200 —
Gotovina začetkom leta	22 093 46	Račun dobička in zgube 495 76
		Tiskovine . . . 19 20
	1.128.747 21	C. kr. poštna hranilnica 5.874 60
		Gotovina 31. dec. 1907 20.164 57
		1.128 747 21

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila . . .	1.153 005 84	Deleži . . . 77.699 80
Tekoči rač. z zvezo . . .	46.085 85	Hranilne vloge s kap. obrestmi . . . 1.173 918 98
Inventar premični . . .	1.297 55	Predplač. obr. posojil 3 858 05
Inventar nepremični . .	52.385 —	Jubilejni zaklad . . . 100 —
Zaostale obr. posojil . .	8.684 78	Zaklad za obrestovanje razd. del. . . . 8.894 82
Vrednost tiskovin . . .	807 79	Davki in doklade . . . 714 13
Delež pri „Zadr. zv.“ . .	1 000 —	Rezervni zaklad . . . 5.015 —
Efeki . . .	1.000 —	Zakl. za slučaj zgube 6.928 58
C. kr. poštna hran. . .	1.449 82	Čisti dobiček . . . 9.390 96
Obr. pri drugih denar. zavodih . . .	639 43	
Gotov. 31. dec. 1907	20.164 57	
	1.286.520 32	1.286.520 32

Slovenska posojilnica v Št. Jerneju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za XIII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 720, v upravnem letu pristopilo 59, izstopilo 9, koncem leta 770.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	118 —	Deleži — izplačani . .	1 057 80
Hranilne vloge s kap. obresti . . .	196.590 25	Vzdignjene hran. vloge	156.066 84
Vrnjena posojila . . .	72.835 46	Obr. hran. vlog izplač	2 224 75
Tekoči račun z zvezo . .	76.178 55	Obr hran. vlog kapital	17 863 55
Obresti tekočega računa .	6.875 30	Dana posojila . . .	110.523 —
Prejemki za tiskovine . .	145 10	Tekoči račun z zvezo . .	82 675 30
Doneski hiše . . .	223 15	Delež „Zadružne zveze“	200 —
Plačane obr od posojil	18 509 52	Tiskovine	178 55
Upr. in urad. prispevki	1.743 65	Poprava hiše	184 47
Pristopnine . . .	118 —	Obresti pos. povrnjene	289 02
Zamudne obresti . . .	87 40	Uprav. in urad. stroški	911 65
Povrnjeni tožb. stroški	47 —	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . .	265 95
Prehodni . . .	105 —	Davki od hiše	84 74
Gotovina začet. l. 1907	3.010 24	Najem. od urad. prost.	160 —
		Tožbeni stroški	47 37
		Nagrada	368 20
		Gotovina 31. dec. 1907	3.485 43
	376.586 62		376 586 62

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	340 688 89	Deleži	1.674 77
Tekoči račun z zvezo . .	155 225 66	Hranilne vloge s kapita-	
Inventar premični . . .	197 35	lizovanimi obrestmi	481.759 15
„nepremični“	8.981 —	Predplačane obr. pos.	4.215 06
Zaostale obresti posojil	592 17	Rezervni zaklad	17.977 76
Vrednost tiskovin . . .	100 —	Čisti dobiček	4 487 76
Delež pri Zadruž. zvezi	800 —		
„Ljudski pos.“	4 —		
Prehodni	40 —		
Gotovina 31. dec. 1907	3 485 43		
	510.114 50		510.114 50

Ljudska hranilnica in posojilnica za tržaško občino pri sv. Ivanu pri Trstu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za II. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 189, v upravnem letu pristopilo 82, odpadel 1, koncem leta 1907 270.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . . .	1 640 —	Deleži vrnjeni . . .	22 —
Hranilne vloge . . .	62 779 39	Hran. vloge dvignjene .	34 839 01
Posojila vrnjena . . .	33 619 56	Obr. hranil. vlog izplač .	74 53
Tekoči račun s Zvezo .	126 424 70	Obresti pos. povrnjene .	81 78
Obresti posojil plačane .	9 360 91	Dana posojila . . .	181 026 49
Upr. in uradni prispevki .	3 156 08	Tek. rač. s Zvezo vrnjeno .	9 500 —
Pristopnine plačane . . .	164 —	Obr. tekoč. rač. s Zvezo .	5 986 —
Zamudne obr. plačane . .	17 82	Inventar premič. nakup .	965 19
Tekoči račun z udi vlož.	4 746 —	Rentni davek izplačan .	16 11
Gotovina 31. dec. 1906 .	1 698 31	Tiskovine nakupljene . .	216 42
		Tekoči račun z udi dvig .	5 909 19
		Upr. in urad. troški izpl .	3 404 46
		Gotovina 31. dec. 1907 .	1 565 59
	243 606 77		243 606 77

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	251 655 93	Deleži 5.364—
Tekoči račun z udi s ka- pitalizovan. obrestmi	1.430 39	Hranilne vloge s kapi- talizovanimi obrestmi 63 735 32
Inventar premičnin . .	1.328 66	Tekoči račun s Zvezo . 186.050—
Obresti posojil zaostale	767 60	Predplačane obresti pos. 1 356 40
Vrednost tiskovin . .	254 80	Dolg na stanarini . . 38—
Delež pri Zadruž. zvezi	1.000—	Rezervni zaklad in čisti dobiček 1.459 25
Gotovina 31. dec. 1907	1.565 59	
	<u>258.002 97</u>	<u>258.002 97</u>

Hranilnica in posojilnica na Dobrni,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za IV. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 80, v upravnem letu pristopilo 28, izstopila 2, koncem l. 1907 106.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . . .	280—	Deleži — izplačani . . .	20—
Hranilne vloge s kap. obresti . . .	51.112 73	Vzdignjene hran. vloge	26 228 67
Vrnjena posojila . . .	3 739 —	Obr. hran. vlog izplač.	119 66
Tekoči račun z zvezo . .	6.000—	Obr. hran. vlog kapital.	2 214 83
Obresti tekočega računa	2 20	Dana posojila	23 606—
Inventar premični . . .	7—	Tekoči račun z zvezo . .	3.000—
Najemnina	592 90	Prehodni zneski . . .	984—
Plačane obresti od pos	2 147 10	Inventar premični . . .	314 64
Upravni in uradni pris.	247 01	Inventar nepremični . .	156—
Pristopnine	56—	Naložen denar	14.040—
Vzdignjen naložen denar	17 554 24	Upr. in uradni stroški .	185 13
Vzdignjene obr. nal. den.	40—	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . .	27 25
Prejete zamudne obresti	30 63	Zemljiški davek	38 55
Prehodni zneski	984—	Za dobre namene . . .	100—
Gotovina začet. l. 1906	1.391 82	Delež pri Zadr. zvezi v Ljubljani	1.000 —
		Najemnina	350 —
		Gotovina 31. dec. 1907	11.800 —
	84.184 73		84.184 73

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	51.170—	Deleži	1.080—
Inventar premični . .	953.10	Hranilne vloge s kapita-	
Posestvo	7.130.45	lizovanimi obrestmi .	68.154.36
Zaostale obresti posojil	766.18	Tekoči račun z zvezo .	3.000—
Delež pri Zadr. zvezi .	1.000—	Predplačane obresti pos.	383.29
Prehodni zneski . . .	984—	Prehodni zneski . . .	984—
Naložen denar z obr. .	1.229.82	Rezervni zaklad . . .	943.44
Gotovine 31. dec. 1907	11.800—	Pristopnine l. 1907 . .	56—
		Čisti dobiček	432.46
	75 033 55		75.033.55

Hranilnica in posojilnica v Cerknici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za XIII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom l. 1907 511, v upravnem letu pristopilo 79, izstopilo 24, koncem l. 1907 566.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Deleži — vplačani . .	158 —	Deleži — izplačani . .	48 —
Hranilne vloge s kap. obresti . . .	265 978 75	Vzdignjene hran. vloge	202 254 62
Vrnjena posojila . . .	104 315 31	Obresti hran. vlog izpl.	1 504 25
Tekoči račun z zvezo .	142 399 27	Obr. hran. vlog kapital.	25 287 45
Obresti tekoč. računa .	5 278 08	Dana posojila . . .	268 265 98
Inventar premični . .	19 —	Tekoči račun z zvezo .	49 283 87
Inventar nepremični .	101 —	Inventar premični . .	21 15
Plačane obresti od pos.	11 785 29	Inventar nepremični .	991 58
Upr. in urad. prispevki	502 42	Obresti pos. povrnjene .	326 16
Pristopnine	158 —	Uprav. in urad. stroški	389 17
Najemnina	1 600 —	Rentni davek in nepo- sredna pristojbina . .	360 74
Gotovina začet. l 1907	18 931 03	Hišnonajemniški davek	480 70
		Zavarovalnina	33 56
		Razni stroški	22 02
		Gotovina 31. dec. 1907	2 006 90
	551 276 15		551 276 15

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.	
	Kron	Kron	
Posojila	521.002 98	Deleži	1.136—
Tekoči račun z zvezo . .	70 990 —	Hranilne vloge s kapita-	
Inventar premični . . .	906 62	lizovanimi obrestmi .	676.694 77
Inventar nepremični . .	65 761 34	Predplačane obres pos.	508 44
Zaostale obresti posojil .	20 412 11	Rezervni zaklad . . .	8.857 98
Delež pri kons društvu .	250—	Čisti dobiček	1 308 72
Terjatev na inventarju .	3 000 —		
Delež pri Zadr. zvezi . .	1.000—		
Prehodni	75—		
Poštna hranilnica . . .	100 96		
Delež pri Unionu . . .	2 000 —		
Gotovina 31. dec 1907 .	2 006 90		
	688 505 91		688.505 91

VABILO na OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Dragi,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 2. avgusta ob 2. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

VABILO na redni občni zbor

Konsumnega društva v Ricmanjih,
registr. zadruge z omej. zavezo,
ki se vrši v nedeljo dne 26. julija 1908 ob 9. uri predpoldne v dvorani Narodnega doma v Ricmanjih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1907.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Vrhniki,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v mlekarni na Vrhniki.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na III. redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Komendi,
registrovane zadruge z omejeno zavezo,
ki se vrši dne 2. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne na prostoru pri mlekarni.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrditev računskega zaključka.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo na OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Št. Rupertu,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 2. avgusta 1908 po krščanskem nauku v kaplaniji.

Dnevni red:

1. Prememba pravil.
2. Volitev dveh odbornikov.
3. Volitev enega člana nadzorstva.
4. Predavanje.

Tropinovec in droževec

oddaja večje množine po K 1'80 liter „Kmetijsko društvo v Vipavi“.

Priporoča se: Vzemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

NESTLÉ-jeva

moka za otroke

Priznано redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.

Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje, črevesni katar.

Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omej. zavezo

Stari trg števil. 19

priporoča

kovertе s firmo, pisni papi, vizitnice
ter vsa v to stroko spadajoča dela po

== najnižji ceni. ==

Udanja naročila se točno izvršujejo.

Zadružna zveza

oskrbuje

== svojim zadrugam ==
vse tiskovine, blagajne itd.

Dr. Ed. Volčič. v Novem mestu (Kranjsko),

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravdni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvatskim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8—
2. **Odvetniška tarifa**: določila o rabi hrvatskega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel). 1906 Broširano K 1-80
3. **Zakon o javnih knjigah**, zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvatskem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60 popolno v platno vezana K 6—
4. **Vzglede predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Ponatis iz knjige pod točko 3. Broširano K 1—
5. **Kolkovina in vpisnina** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obešek za na steno 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo**, s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah**. 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajsave ob konverziji terjatev**. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč**. 1908. Mehko vezano K 2—
- Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari**. 1908. Mehko vezano K —80
- Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštne v gotovini ali poštinih znamkah.

Superfosfati

rudninski in živalski, so najboljše, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilo z fosforno kislino za zemljo vsake vrste.

Množina fosforove kisline zajamčena. Hitro učinkovanje, največji pridelek, neobhodno potrebno za

spomladno setev!

Vse vrste superfosfatov, kakor ammoniak-, kali-, solitarski-supefosfati se dobi v tovarnah umetnih gnojil, pri trgovcih, kmetijskih zadrugah in društvih.

16—9

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-13

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 31. decembra 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 31. decemb. 1907:
čez 64 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1907: K 13,365.881·08 — Denarni promet v letu 1907: 64,812.603·92
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1907.

249. x—12

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.

Anton Beleč,
posestnik podjetnik in trgovec v Št. Vidu ad Ljubljano.

Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Wildonu.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Izdajatelj: Zadruga zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Anton Kralj, uradni tajnik „Zadruga zveze“. — Tisk Zadruga tiskarne, reg. zad. z om. zav. v Ljubljani.